

BÅTSERTIFIKAT

Hva gjør forretningsfolk for å få norske sertifikater til å føre store fritidsbåter? Jo, de tar intensivkurs på Kiel-fergen.

Rettskommentator Halvard C. Hanssen i Dagens Næringsliv

HOLDER SEG GODT

Jeg er 40 år og har fortsatt mye av barnet i meg.

Storingsrepresentant Ulf Erik Knudsen (fr.p.) til Dagsavisen

HAGA LOVER de røde at Sp. skal selge seg dyrt. Grønnsaker har aldri vært gratis på de kanter.

SORRY
e. Trollhaugens Tass

Rotenon - en ny kvikksølvkatastrofe?

Av Kjell Døving, professor i fysiologi

Vegetabilisk gift. Direktoratet for naturforvaltning anbefaler at man bruker rotenon for å utrydde lakseparasitten Gyrodactylus salaris i våre vassdrag. Rotenon er en vegetabilisk gift som i dag fremstilles industrielt. Det er sparsomt med opplysninger om hvilke substanser i tillegg til rotenon som er i det midlet som er til salgs, og ingen vet giftigheten av de forurensningene som er i det industrielle produktet. Rotenon sies å brytes ned raskt, med det er ukjent hvorledes nedbrytningsproduktene og forurensningene oppfører seg. De som arbeider med rotenon, bruker forhå-

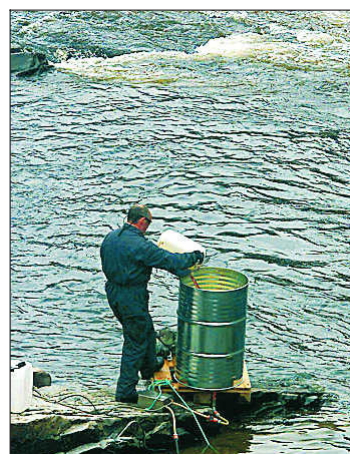
pentlig verneutstyr. Men hvor effektivt er det?

Jeg ser for meg et scenario hvor rotenon-arbeiderne kommer i etterkant og forteller om plager og sykdommer som de har fått. I dag er det kjent at rotenon gir Parkinson-symptomer. Man finner over hundre vitenskapelige arbeider om man leter på søkeordene rotenon og Parkinson.

Tannlegeassistentene er blitt utsatt for kvikksølv. Myndighetene visste at det var farlig, men tannlegeassistentene fikk ingenting vite. Når de gikk til Rikstrykerverket, ble de henviset til psykiatrien. Tanken var at de skulle klassifiseres som psykisk ustabile og dermed kunne myndighetene slippe

krav om skadeerstatning. Mange psykiatere har stått lojalt med myndighetene og erklært pasientene psykisk syke. En representant for ledelsen av Statens arbeidsmiljøinstitutt har stått i norsk rett, løyet og sagt at en tannlegeassistent var psykisk syk og at hun ikke var eksponert for kvikksølv i farlige doser.

Vi kan oppleve at de som har arbeidet med rotenon kommer i samme situasjon. En vesentlig forskjell er at tannlegeassistentene var kvinner, men det er hovedsakelig menn som arbeider med rotenon. Hvilke instanser i Norge er villig til å ta ansvaret for eventuelle konsekvenser av langtidseffekter av rotenon?

Hvilke instanser i Norge er villige til å ta ansvar for eventuelle konsekvenser av langtidseffekter av rotenon? spør artikkelforfatteren. FOTO: SCANPIX

Politisk overvåking

Av professor Thomas Mathiesen

Forebyggende politimetoder. I Aftenposten 20. mai har justisminister Odd Einar Dørum en stor artikkel om lovforslaget om forebyggende politimetoder. Han fremholder at vilkårene for Politiets overvåkingstjeneste (PST) til å bruke disse metodene er så stramme at politisk overvåking ikke vil forekomme.

Det er riktig at man har forsøkt å skjerme mot overvåking på politisk grunnlag. Jeg tror imidlertid at Dørum overser et vesentlig forhold.

Det er at sentrale begreper som brukes om de kriminalitetstyper man forsøker å bekjempe, er ytterst vage. For eksempel gjelder det begrepet «terrorisme», som står helt sentralt.

I Norge er «terrorisme» handlingsbeskrevet på en nok-

så stram måte i loven, med henvisninger til straffebestemmelser om bestemte lovbrudd. I denne forstand er Norges terrorismebegrep i loven strammere enn EUs.

Men for å kvalifisere som «terrorisme» må handlingene være knyttet til et terroristisk forsett. Forsettsbegrepet er til gjengjeld ytterst vidt og vagt, svært likt EUs forsettsbegrep. Når situasjonen virker truende eller panikk brer seg, vil det vide og vage forsettsbegrepet lett kunne utvides til noe som ligger langt utenfor «terrorisme» slik vi vanligvis forstår det. Situasjoner i forbindelse med demonstrasjoner ved toppmøter og lignende, kanskje holdt i en politisk spent situasjon, danner eksempler. Det er meget lett å tenke seg at et PST, utrustet med mulighet for å be om adgang til forebyggende politimetoder, i en slik situasjon for det første vil komme til å se bestemte handlinger som adskillig mer sannsynlige enn de faktisk er, og på grunnlag av den løse definisjonen av forsett for

det andre vil komme til å se dem som terroristiske. Dette er særlig tenkelig når mistankekravet er såpass lavt som det foreslåtte – «grunn til å undersøke om».

Da har vi det gående. Det finnes mange andre eksempler. Men setter ikke domstolen en skranke? Jo, men skranken er bevegelig. Allerede Lund-utvalget dokumenterte dette. Tilsvarende kan skje igjen, i spente situasjoner. Situasjonen er spent nå, under «krigen mot terrorismen». Også i domstolen utvikles en kultur, og kulturer er foranderlige, avhengig av ytre forhold.

Det er forståelig og rimelig at man vil bekjempe «terrorisme». Men den måten å gjøre det på som nå er foreslått, er farlig for rettssikkerhet og personvern.

av Arbeiderpartiet.

Ap. har større grunn til å være stolte av sitt britiske søsterparti enn det Høyre har av Thatcher. Jeg kan forstå at de ikke ønsker å assosieres med politikken som Thatcher førte på 80- og 90-tallet. Det er likevel frekt når de vil sammenligne seg selv med Labour. Høyre ønsker å kopiere Labours popularitet, men det er prinsippeløst å løpe fra sitt søsterparti etter at de sluttet å vinne valg. Kort sagt: Alle idrettssupportere vet at det eneste som er verre enn motstandernes supportere, er medgangssupportere.

Marit Nybakk, stortingsrepresentant (a)

Heia den som vinner

Medgangssupporter. På 80-tallet omtalte Høyre-politikere Thatcher og toryenes politikk med beundring, og gratulasjonene satt løst da de vant valget. Så sent som i desember 2002 ga faktisk Høyre-leder Erna Solberg uttrykk for at hun beundret tøffheten til Thatcher. Det lyder derfor hult når Heidi Larssen fra Høyre sier at «La-

bour vant på god Høyre-politikk» (Aftenposten 23. mai). Larssen applauderer reformene Labour har gjennomført. Dette minner strengt tatt om det man på sportsspråket kaller medgangssupportere.

Larssen viser frekthetens nådegave når hun sier at «den offentlige skolen må holde høy kvalitet» og at «modernisering av offentlig sektor» er typisk Høyre-politikk. Høyre har de siste årene åpnet for massiv privatisering av skolen. Å si at Høyre er partiet for den offentlige skolen, er som å hevde at Fremskrittspartiet er integreringspartiet. Hva modernisering angår, holder det å vise til sykehus-, politi-, domstols- og forsvarsreformen. Alt iverksatt

Oppgi telefon og adresse på dagtid. Skriv kortest mulig. Bruk gjerne e-post. Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte. Manuskripter som er sendt til flere aviser, benyttes ikke. Aftenposten, postboks 1, 0051 Oslo. E-post: debatt@aftenposten.no. Telefax: 22 86 40 89.

Menneskerett for prester

Av Rudi Kessel, Oslo

Sølibat. I debatten om det katolske pliktsølibatet og menneskerettigheter tillegger Håkon Bleken meg et synspunkt jeg ikke har. Han påstår at jeg mener det er i strid med menneskerettighetene å avlegge et løfte om sølibat. Folk må selvfølgelig bruke sin frihet til hva de vil, også avlegge løfter. Men når et løfte dreier seg om å frasi seg en menneskerett, må vedkommende like fritt kunne gå tilbake på det. Ingen eksterne makt må da prøve å hindre ham i å gjøre det. Det er nettopp det kirken gjør: Den utøver et press av et omfang som kun de færreste vet noe om.

Bleken antyder at presten som ønsker å gifte seg, bare må se seg om etter en annen jobb, enkelt og greit. Dette er en utilitær bagatellisering, som bare viser hvor lite han vet. Å komme seg ut av et system med klart føydale trekk berører hele livet i alle dets aspekter. Det er nettopp dette kirken spekulerer i, til å holde folk på plass mot deres vilje.

Bleken avslutter sitt innlegg med at jeg burde vite at «presstekallet ikke er en jobb i vanlig forstand». Dette lyder kjent! Religioner har en tendens til å definere seg selv som lukkede områder med egne lover og regler, der «vanlige» lover ikke har så høy status. Eksemplene på dette er legio, la meg nevne noen. Vi har alle hørt hårreisende historier fra visse sekter som regelrett utnytter mennesker på det groveste – under dekke av religionsfrihet. I Toronto (Canada) har muslimske miljøer opprettet egne sharia-domstoler, fordi den føderale lovgivningen – laget av «vantro» – ikke passer dem. Selv den norske kirke – «folkekirken» – baler fortsatt med prinsippet om likestilling mellom kjønnene, og har fått til en unntaksbestemmelse i likestillingsloven.

Så anfører Bleken århundrelange klostertradisjoner i og utenfor kristendommen. Som om det var et argument! Tradisjon borger jo selvsagt ikke for kvalitet i et menneskerettsperspektiv, tradisjoner kan være så mangt. Selv gamle tradisjoner må tåle å bli testet opp mot menneskerettighetenes ånd og ideal, og eventuelt endres i tråd med disse.

Skulle religioner, i ly av religionsfriheten, få etablere seg fullt ut som egne miljøer styrt etter interne regler, og der vanlig sivil lov ikke gjelder, ville menneskerettighetene bli redusert til en slags à la carte-meny, der religionslederne plukker det som passer og velger bort det som ikke passer. Da er vi virkelig på ville veier.

Snuoperasjoner og dobbeltstandarder

Fr.p.s landsmøte. «Alle partier skal behandles likt, men noen partier er likere enn andre!» Urimelig, men i Aftenposten den 22. og 24. mai praktiseres dette. Fr.p.s landsmøtevedtak om skolemat omtales 24. mai, med hovedfokus på at Carl I. Hagen har endret oppfatning siden 1988. Aftenposten regner saken som så viktig at den får nesten en helside.

To dager tidligere omtales Ap.s næringspolitikker Olav Akselsen, som åpner for å pålegge Statkraft å bygge ut mer kraftproduksjon fordi energisituasjonen i Norge er vanskelig. Aftenposten nevner dog ikke de store sprik mellom Akselsens tanker og den politikk hans egen stortingsgruppe faktisk har ført de siste årene. Tre eksempler:

– De siste årene har Ap.s stortingsgruppe stemt mot eller redusert de utbyggingsforslagene som Statkraft faktisk har kommet med!

– I Klassekampen advarer Ap.s Synnøve Konglevoll mot å øke kraftutbyggingen av Øvre Otta-vassdraget.

– Ap.s stortingsgruppe støtter kravet om CO₂-håndtering på alle nye gasskraftkonsepsjoner. Et slikt teknologikrav sier forskermiljøene, inkludert Oljedirektoratet, ikke er realistisk på mange år ennå. Gasskraftverk blir da teknologisk umulig.

Akselsen får ukritisk argumentere for en politikk som åpenbart ikke henger sammen med hans eget partis politikk. Hagens politikk trekkes derimot i tvil fordi han gjør en «helsnu» i løpet av 17 år. Det er dessverre ikke første gang vi ser at Aftenposten fungerer som et ukritisk mikrofonsstativ for noen partier, mens andre partiers budskap blir silt gjennom journalistens politiske skjønn.

Ketil Solvik-Olsen, stortingskandidat, Rogaland Fr.p.